

процесс, где установлено четкое функционирование элементов, которое направлено на достижение положительных результатов. То есть его можно понимать как своеобразный тип взаимосвязи между субъектами, которые объединяются общими интересами и совместным решением возникших проблем. Основная задача партнерства заключена в преодолении различия в деятельности, согласованной работе участников и избегании конфликтов.

Работа в условиях социального партнерства помогает расширить культурно образовательную среду ребенка, а соответственно, ему будет легче приспособиться к жизни в дальнейшем. В таком взаимодействии большее значение придается интересам ребенка. Ему показывают то, что интересно и познавательно, обучают тому, что необходимо, проводят работу с семьей. Социальное партнерство в образовании играет весомую роль. Это могут быть языковые школы, курсы, семинары или мастер-классы. Одна из форм социального партнерства – это посещение выставок и музеев. Такое социальное партнерство помогает создать:

- культурно педагогическое взаимодействие дошкольников с учреждениями культуры;
- эстетическую развивающую среду, способствующую гармоничному развитию дошкольников;
- коллектив единомышленников, грамотно реализующий современные подходы в художественно – эстетическом воспитании детей;
- вхождение ребенка в социокультурное пространство города, обеспечивающие его всестороннее развитие;
- повышение художественно – эстетической культуры дошкольников.

Можно привести множество примеров социального партнерства в образовании. Но главной составляющей этого процесса являются качественные знания, носитель которых так востребован и ожидаем социумом. Таким образом, дошкольников можно рассматривать не только как исключительно объект социализирующих действий и влияний взрослого, но и как самостоятельного субъекта социализации, активно участвующий в данном процессе.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

1. Мудрик А.В. Социализация человека: учеб. пособие для студ. вузов. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. 304с.

2. Крулехт М.В. Проблема целостного развития ребенка-дошкольника как субъекта детской деятельности. Saarbrücken: Lambert Academic Publishing, 2011. – 204с.
3. Выготский Л.С. Проблема возраста // Собрание сочинений: В 6 т. - М., 1984. - Т.4. - С.244-268.
4. Бычкова С.С. Формирование умения общаться со сверстниками у старшего дошкольного возраста. - М., 2002.
5. Эльконин Б.Д. Введение в психологию развития (в традиции культурно-исторической теории Л.С. Выготского). - М.: Тривола, 1994.
6. Григорьева А. А., Баишева М. И. Субъектность ребенка как важное условие становления личности // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2015. – Т. 26. – С. 386–390.
7. Большунова Н.Я. Субъектность как социокультурное явление. - Новосибирск : Изд-во НГПУ, 2005

СЕНСИТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ

Кочубей Т.Д.

*доктор педагогічних наук, професор
кафедри соціальної педагогіки та соціальної
роботи*

*Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини,
м.Умань, Україна*

Очеретяний А.В.

*аспірант кафедри педагогіки та освітнього
менеджменту*

*Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини,
м.Умань, Україна*

SENSITIVITY OF STUDENTS FOR FORMULA OF LIVING VALUES

Kochubei T.

*Dr. Sci. (Pedagogy), Prof.,
Department of Social Pedagogy and Social Work
of the Uman State Pedagogical University named after
Pavel Ticini
Uman, Ukraine*

Ocheretyan A.

*Post-graduate student of the Department of Pedagogy
and Educational Management of the Uman State
Pedagogical University named after Pavel Ticini
Uman, Ukraine 22 Slovak international scientific
journal # 12 (12), 2017 | PEDAGOGY*

Анотація

У статті досліджується питання формування життєвих цінностей студентів вищих навчальних закладів України і США. Виділяються основні життєві цінності українських та американських студентів. Студентський вік розглядається як сенситивний період засвоєння життєвих цінностей. Охарактеризовано феномен сенситивності особистості. Наголошується на необхідності та значимості організації сенситивних тренінгів у навчально-виховному процесі як важливого методу формування життєвих цінностей особистості у вищому навчальному закладі.

Abstract

The article deals with the question of the formation of vital values of students of higher educational institutions of Ukraine and the USA. The main life values of Ukrainian and American students are highlighted. Student's age is considered as a sensational period of assimilation of vital values. The phenomenon of sensitivity of the personality is characterized. The necessity and significance of organization of sensational trainings in educational process as an important method of formation of person's vital values in a higher educational institution is emphasized.

Ключові слова: сенситивність, студенти, життєві цінності, формування, вищі навчальні заклади.

Keywords: sensitivity, students, living values, formation, higher educational establishments.

Друге десятиліття XXI століття відзначається загостренням кризових явищ у світовій економіці та падінням рівня фінансової стабільності більшості країн. Причому формування життєвих цінностей людини відбувається в умовах постійних природних катаклізмів та змінності орієнтирів у світовій політиці з демократичних, толерантних на жорсткі, часто диктаторські, або безапеляційні. Одномоментний практицизм і тимчасова притосованість особистості до життєвих умов, що спонтанно виникли, нівелюють її чуттєве сприйняття світу, інших людей та себе і дезорієнтують у виборі життєвих цінностей та у шляхах їх досягнення. У зв'язку з цим, досить актуальним на сьогодні є укріплення ментальних позицій молодого людини та розвиток її позитивної сенситивності.

З педагогічної точки зору, цінностями вважаємо те, що корисно для життя особистості та що сприяє її всебічному розвитку і постійному вдосконаленню.

Як справедливо стверджує К. Ахіяров [1, с. 51] ціннісні орієнтації молодого людини визначають спроможність її особистості до саморегуляції, самовизначення, самоствердження в освітньо-виховному просторі вищого навчального закладу, а також є важливою складовою частиною її професійної спрямованості. У самому понятті «цінність» закладена ідея сьогоднішньої корисності для зростаючої особистості. Причому цінним для неї є все те, що може стати життєво важливим капіталом у теперішньому і подальшому житті.

По суті, життєві цінності кожної особистості – цінності, що реально організують її життя. Причому, ціннісні орієнтації студентів формуються на основі пануючої в суспільстві аксіологічної системи, яка безумовно зазнає змін у процесі історичного розвитку [6], а також у площині удосконалення педагогічного процесу у навчальному закладі [2, 7, 9].

У дослідженні розглядаємо життєві цінності студента як *основні його життєві орієнтири, котрі детермінують майбутню професійну спрямованість, визначають зміст його навчальної діяльності у вищому навчальному закладі та окреслюють стиль і масштаби соціальної активності.*

Аналізуючи практичну організацію освітньо-виховного процесу та навчальні програми ряду вищих приватних навчальних закладів США (наприкладі – Вітон коледжу (м. Вітон, штат

Іллінойс); Бе-рnard коледжу (штат Нью-Йорк), Університету Ту-лейн (м. Нью Орлеан, штат Луїзіана), Університету Тафтс (м. Медфорд, штат Массачусетс), Університету Еморі (м. Атланта, штат Джорджія), Гарвардського університету (м. Кембридж, штат Массачусетс), Массачусетського технологічного інституту (м. Кембридж, штат Массачусетс), Йельського університету (м. Нью Гавен, штат Коннектикут) дійшли висновку, що у системі життєвих цінностей американського студента відображається свідоме ставлення його до соціальної реальності та визначається мотивація поведінки в освітньому процесі [7-10]. Основними термінальними цінностями американських студентів нами виділено: наявність сім'ї (родини), розвиток себе, свобода вибору (висловлювань та діяльності), плюралізм та демократичність у суспільних відносинах, патріотизм і активна соціальна позиція, професіоналізм і конкурентоздатність, матеріальне становище, здоров'я та спортивна форма.

Аналіз особливостей навчальних програм ряду вищих приватних навчальних закладів України (наприкладі – Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна», Дніпропетровського гуманітарного університету, Кіровоградського соціально-педагогічного інституту «Педагогічна академія», Класичного приватного університету, Європейського університету, Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», Університету економіки та права «КРОК») дозволив дійти висновку, що в організації освітньо-виховного процесу в українських приватних вузах орієнтуються на формуванні таких основних термінальних життєвих цінностей у студентів: розвиток себе, духовне задоволення, креативність, активні соціальні контакти, власний престиж, матеріальне становище, життєві досягнення та збереження власної індивідуальності.

Реформування вищої освіти в XXI столітті у більшості країн світу (у т.ч. в Україні та в США), що здійснюється в акмеологічній площині та призвело

до активного розвитку приватних ВНЗ, передбачає розвиток особистості у все більш ментальному спектрі [6]. Тому для дієвого формування життєвих цінностей студента важливо спершу визначитись, якою має бути його сенситивна особистість на сьогодні.

У дослідженні орієнтуємось на таке визначення поняття: *сенситивність* – «характерологічна особливість людини, яка проявляється підвищеною чутливістю до подій, що відбуваються з нею, емоційна чутливість, емоційність» [3].

Як справедливо зазначав Л. С. Виготський студентський період є особливо сенситивним для становлення і розвитку життєвих цінностей людини, для якого характерна «соціальна сторона розвитку життєвого шляху, яка передбачає навчання у вищих закладах освіти, отримання професії, а також провідний вид діяльності» [4].

Саме у цей віковий період набуває якісних змін емоційно-вольова сфера особистості, для якої характерна більша диференціація емоційних реакцій і способів вираження емоційних станів. Розширення сфер життєдіяльності, зміна соціального стану вимагають більшого самоконтролю та саморегуляції з боку студентів під час навчання у вищому навчальному закладі. Водночас, на перших роках навчання для молодих людей характерна емоційно-особистісна незрілість, яка проявляється або в надмірному егоцентризмі, емоційній нечутливості до подій навколо та почуттів оточуючих людей, або – в підвищеній критичності, нетерпимості, бурних та неконструктивних емоціях, що призводять до конфліктів у відповідь на реальні життєві ситуації та розв'язання завдань в умовах сумісної діяльності.

У зв'язку з цим розвиток сенситивної здатності до сприйняття оточуючого світу, інших людей, самого себе є актуальним завданням організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі.

Ми поділяємо позицію Б. Д. Карвасарського, який розглядає «сенситивність як здатність передбачати думки, почуття і поведінку іншої людини, як здатність сприймати, розуміти, запам'ятовувати і структурувати соціально-психологічні характеристики інших людей або групи і на підставі цього про-гнозувати їх поведінку і діяльність» [5].

Зупинимось на особливостях феномену «сенситивність». Американський психолог Г. Сміт виділяє чотири види сенситивності: *спостережлива сенситивність* (здатність спостерігати, тобто бачити і чути іншу людину та запам'ятовувати при цьому як вона виглядала і що говорила); *теоретична сенситивність* (здатність застосовувати різні теорії для інтерпретації та прогнозування поведінки, вираження почуттів і думок інших людей); *нормативна сенситивність* (здатність розуміти типового представника тієї чи іншої соціальної групи і використовувати це розуміння для прогнозування поведінки людей, що належать до цієї групи); *ідеографічна сенситивність* (здатність розуміти своєрідність конкретної людини) [10].

Відмітимо, що сенситивність особистості студента базується на його менталітетові, культурних

традиціях і спадщині родини, народу і суспільства загалом, усталених нормах поведінки і життєдіяльності у соціумі, наявності виділених по важливості різнопланових життєвих цінностей, рівня розвитку самої особистості, а також країни і суспільства, в яких перебуває, історичного перебігу подій. Причому, підґрунтям сенситивності є емпатія – особлива чуттєвість до психічних станів інших особистостей, їхніх прагнень, цінностей і цілей, що в свою чергу формує соціальний інтелект [3, 10].

Як свідчить психолого-педагогічна практика, найкращим чином розвиток емпатії здійснюється у процесі тренінгів [1, 2, 7]. Тому, важливим методом укріплення сенситивності студентів у навчально-виховному процесі є організація тренінгів сенситивності, що являють собою одну з форм групового динамічного тренінгу та можуть охоплювати його різноманітні види. Як різновид тренінгових груп тренінг сенситивності має на меті загальний розвиток індивіда шляхом виявлення його життєвих цінностей та посилення почуття самоідентичності [5]. Як група організаційного розвитку тренінг сенситивності спрямований на індивідуальний розвиток кожного студента групи. Причому основними завданнями тренінгу сенситивності є удосконалення здатності студента розуміти інших студентів та виявлення можливостей, які посилюють його соціальну компетентність.

Відзначимо, що програми тренінгів сенситивності у вищих навчальних закладах спрямовані та-кож на розвиток професіональних навиків студентів: прийняття рішення, розв'язання проблемних робочих ситуацій, ефективні професійні комунікації.

Основними засобами таких тренінгів є психогімнастичні вправи, рольові ігри, відео-зйомка та аналіз ситуацій, групові дискусії.

Загалом, ідея корисності, яка пронизує усі сенситивні тренінги, дозволяє найкращим чином наповнити навчальні плани, предметні програми, підручники у вищих навчальних закладах такими життєвими цінностями, які апробовані багаторічною практикою, та доповнити їх такими, яких дуже потребує сучасний студент. Водночас, необхідний більш продуманий підхід до відбору і алгоритмів досягнення життєвих цінностей як в змістовному, так і в кількісному відношенні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ахияров К. Ш. Формирование ценностных ориентаций будущих учителей / К. Ш. Ахияров, А. Ф. Амиров // Педагогика. – 2002. – № 23. – С. 50–54.
2. Бурцева І. І. Формування у студентської молоді цінностей і особистісних смислів життя у навчально-виховному процесі класичного університету : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Ірина Ігорівна Бурцева. – Луганськ, 2012. – 284 с.
3. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / В. Т. Бусел. – Київ : Пе-рун, 2005. – 1728 с.
- 24 Slovak international scientific journal # 12 (12), 2017 | PEDAGOGY

4. Выготский Л. С. Психология развития че-ловека / Л. С. Выготский. – М. : Изд-во Смысл; Эксмо, 2005. – 1136 с.
 5. Карвасарский Б. Д. Психотерапевтическая энциклопедия / Б. Д. Карвасарский – С.-Пб. : Питер, 2006. – 944 с.
 6. Шайгородський Ю. Ціннісні трансформації в період суспільних змін / Шайгородський Ю. – Соціальна психологія. – 2009. – №3. – С.86-89.
 7. Lechuga V. Assessment, Knowledge, and Customer Service: Contextualizing Faculty Work at For-Profit Colleges and Universities / Lechuga V. – The review of Higher Education. – 2008. – №31(3). – pp. 287-307.
 8. Renner R. The rise of the For-Profit University. Book Review / Renner R. Higher Ed., Inc. – The Journal of Higher Education. – 2003. – №74(1) – pp. 108-111.
 9. Seiden M. For-Profit Colleges Deserve Some Respect / Seiden M. – The Chronicle of Higher Education. – 2009. – №55 (41). – p. 80.
 10. Smith H. C. Sensitivity Training : The Scien-tific Understanding of Individuals / H. C. Smith. – New York, 1973.
- Slovak international scientific journal # 12 (12), 2017 |
PHILOSOPHY 25

PHILOSOPHY

К ВОПРОСУ ТОЛЕРАНТНОСТИ В ПОСТИДЕОЛОГИЧЕСКОМ ДИСКУРСЕ

Гаршин Н.А.

Аспирант, Воронежский Государственный университет, Воронеж, Россия

ON THE ISSUE OF TOLERANCE IN THE POST-IDEOLOGICAL DISCOURSE

Garshin N.A.

Postgraduate Student, Voronezh State University, Voronezh, Russia

Аннотация

Одним из ключевых вопросов современного общества является проблема соответствия классических социальных институтов современному миру и способностью этих институтов выполнять свои функции. Ключевой целью данной работы является прояснение положения толерантности в современном мировом сообществе и влияние современных тенденций на нее. Особое внимание будет уделено постидеологическому характеру общества и необходимости системного решения проблем. Основными методами выступят системный и функциональный анализ.

Abstract

One of the key issues of modern society is the problem of the correspondence of classical social institutions to the modern world and the ability of these institutions to perform their functions. The main goal of this work is to clarify the position of tolerance in the modern world community and the impact of modern trends on it. Particular attention will be paid to the post-ideological nature of society and the need for a systematic solution of problems. The main methods will be system and functional analysis.

Ключевые слова: постидеология, толерантность, идентичность, постмодерн, социальные коммуникации.

Keywords: post-ideology, tolerance, identity, postmodern, social communications.

Трансформация многих классических феноменов социальной реальности оказывает значительное влияние на современное мировое сообщество и социально-политический дискурс. Изменения коснулись практически всех сфер жизни общества: экономики, политики, произошли изменения в структуре социальных коммуникаций. Процесс данных изменений носит глубинный и диалектический характер: с одной стороны, меняется сама ткань социальной реальности, ее структура, связи в ней, с другой – происходит трансформация конкретных социальных институтов и данные процессы, взаимопределяя друг друга, образуют принципиально новый тип социальных взаимодействий, а в наиболее глобальном смысле – и новую социальную систему, в рамках которой классические социальные институты чувствуют себя весьма «неуверенно» и «дискомфортно». Изменяется понимание смысла истории как науки, трансформируется понимание социальных законов и закономерностей, что, в конечном счете, приводит к формированию пространства «социального индетерминизма», в рамках которого затруднено объяснение и понимание социальных процессов, а так же их научный анализ.

Целью данной статьи является функциональный анализ толерантности в условиях постидеологического дискурса. Важно сформулировать концептуальное и системное понимание причин кризиса толерантности в современном мире, указать на возможные способы преодоления потенциальной дисфункции толерантности, как социального регулятора в системе социальных отношений мира XXI века.

Постановка данной цели предполагает решение следующих задач:

- Анализ постидеологического дискурса, как поля реализации деятельности основных социальных институтов. Необходимо указать на системные изменения произошедшие с середины прошлого века и по настоящее время в деятельности социальных институтов и учреждений.
- Анализ роли толерантности в системе социальных отношений индустриального и постиндустриального общества. Решение данной задачи позволит выяснить изменения в функциональном потенциале исследуемого феномена толерантности.
- Поиск внутренних взаимосвязей кризиса идеологии, толерантности и идентичности.

Вышеуказанный набор задач позволит, по нашему мнению,